

بررسی رابطه تفکیک خویشتن و باورهای ارتباطی با راهبرد حل تعارض ملزم شده دانشجویان متأهل^۱

ندا صادقی^۱ حمید رضا آقامحمدیان^۲ شعرباف^۲

۱- کارشناس ارشد مشاوره خانواده، گروه مشاوره و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد

neda.sadeghi84@yahoo.com قوچان، قوچان، ایران

۲- استاد و عضو هیئت علمی، گروه علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

aghamohammadian@ferdowsi.un.ac.ir

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی رابطه تفکیک خویشتن و باورهای ارتباطی با راهبردهای حل تعارض ملزم شده میباشد. این پژوهش توصیفی و از جهت تحلیل داده‌ها از نوع همبستگی میباشد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان متأهل ترم اول مقطع کارشناسی ورودی سال ۹۲-۹۳ مجتمع علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می باشد. از بین جامعه ۱۴۷ نفری فوق ۱۰۶ نفر براساس جدول مورگان، به عنوان نمونه به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. با استفاده از پرسشنامه‌های تفکیک خویشتن اسکورن-۲ (DSI-2)، باورهای آیدلسون و اپستاین (RBI)، و سبک‌های حل تعارض رحیم (ROCI-II) سنجش واقع شد. نتایج حاصل از همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره به شیوه گام به گام حاکی از آن است که: وضعیت خود، امتزاج، باور به مخرب بودن مخالفت، تغییر ناپذیری همسر و تفاوت‌های بصورت مثبت و برش عاطفی بصورت منفی ۱۶ درصد از متغیر سبک حل تعارض (ملزم شده) را پیش‌بینی کردند. بنابر این درمانگران می توانند با شناخت سطح تفکیک خویشتن و باورهای ارتباطی زوجین در حل تعارضات به آنان کمک کنند.

واژه‌های کلیدی: تفکیک خویشتن، باورهای ارتباطی، سبک‌های حل تعارض

۱_ مقدمه

^۱- این مقاله از پایان نامه نویسنده اول استخراج شده است.

مطالعه تعارض زناشویی از جمله موضوعاتی می‌باشد که در زمینه بهداشت روان خانواده اهمیت فراوانی دارد. بروز تعارض در روابط انسان‌ها با یکدیگر امری رایج و اجتناب ناپذیر است. [۱] انواع مشکلات زناشویی از نظر بوئن (۱۹۷۸) عبارتند از تعارض مزمن که زمانی به وجود می‌آید که مقدار زیادی اضطراب مزمن و مقدار اندکی از تمایز یافتگی فردی در زوجین وجود داشته باشد. [۲] و [۳] تمایز یافتگی پدیده طبیعی رشدی است و به عنوان یکی از عناصر بنیادی بلوغ روانی - اجتماعی و رشد فردی و میان فردی مطرح شده است [۴].

ارتباط، عنصر اصلی تعارض در تمام تعارضات بین فردی است [۵]. ارتباط نشانگر فرایندی است که در آن عقاید و افکار تبادل می‌شود. [۶] باورها و شناخت زوجها، در نحوه ارتباطات آنان تاثیرگذار است [۷].

تعارض و فرسودگی زناشویی از علل مختلف ناشی است که براساس انتظارات غیرمنطقی زندگی به وجود می‌آید [۸] تجارب، دانش، باورها و ارزش‌های افراد شیوه‌های مختلفی را برای حل تعارضات پیش روی آنها می‌گذارد. این شیوه‌ها به «سبک‌ها و تاکتیک‌های حل تعارض» موسومند. سبک‌های حل تعارض مجموعه‌ای از رفتارند که افراد در هنگام تعارض به کار می‌برند. [۹].

سبک ملزم شده (متعهد شده) مستلزم اهمیت پایین به نگرانی‌های خود و اهمیت دادن بالا به نگرانی‌های دیگران است، تلاش برای کاستن تفاوت‌ها و تاکید کردن بر اشتراکات به منظور راضی کردن دیگران، هم چنین از دیگر مشخصه‌های این سبک می‌توان به عدم ابراز وجود^۱ و مشارکت در حل تعارض اشاره نمود. در این سبک فرد توجه پایینی به وضعیت خود دارد. بنابراین تعارض به عنوان یک موقعیت بازنده - برنده^۲ دیده می‌شود. [۱۰] هن اینگ به محاسبه همبستگی بین خرده

مقیاس‌های دو پرسشنامه ROCI-II و CRQ به منظور بررسی اعتبار ملاکی به شیوه روایی همزمان پرداخت طبق نتایج سبک ملزم با خرده مقیاس

فضا و موقعیت دارای رابطه مثبت و معناداری بود [۱۱].

سبک خدمت رسان توان پیش بینی رضایتمندی زناشویی به صورت

مثبت دارد. [۱۲] بین سبک تفکر اجرایی با سبک حل تعارض و ملزم شده رابطه مثبت وجود دارد. [۱۳] رزاقی الوندی به بررسی نقش ذهن آگاهی، باورهای غیرمنطقی و سبک‌های حل تعارض بین فردی در رضایت زناشویی دریافت که بین آگاهی، باورهای غیرمنطقی و سبک‌های حل تعارض با رضایت زناشویی رابطه معنی داری وجود دارد. در باورهای غیرمنطقی،

1- Obligating style

2- Unassertive

3- Lose - Win

زیر مولفه های درماندگی نسبت به تغییر، اجتناب از مشکل و وابستگی و در متغیر سبک های حل تعارض سبک مهربانانه (در کنار دو سبک همدلانه و سلطه گرانه)، بیشترین ارتباط با رضایت زناشویی را داشت. [۱۴] یافته های پژوهش حقیقی نشان داد سبک حل تعارض ملزم شده، بین زوجین در شرف طلاق با دو گروه رضایت مند و دارای تعارض زناشویی تفاوت معناداری وجود دارد. [۱۵] مومن زاده و مظاهری متوجه شدند تعارضات و ناسازگاری زناشویی رابطه مثبت و معناداری با باورهای غیرمنطقی زوجین دارد و همسرانی که تعارضات و اختلافات بیشتری گزارش داده بودند دارای باورهای غیرمنطقی بالاتری بودند. [۱۶] در پژوهش دیگری که بویا سیقلوو کوک نیز به منظور بررسی نقش تفکرات غیرمنطقی بر عملکرد عقلایی را دانشجویان انجام دادند متوجه شدند بین عملکرد عقلایی افراد با باورها و تفکرات منطقی آنها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و افرادی که به مدت دو هفته تحت آموزش و اصلاح باورها و تفکرات غیرمنطقی قرار گرفتند بعدها عملکرد بهتری را در مقابل مسائل و مشکلات از خود نشان دادند. [۱۷] خزاعی پس از اجرای ۱۰ جلسه آموزش تمایزیافتگی روی زوجها و پردازش داده ها به این نتیجه رسید که آموزش تمایزیافتگی می تواند میزان صمیمیت و تمایزیافتگی را در زوجها افزایش دهد. [۱۸] در مطالعاتی که در زمینه رابطه خود تمایزی و رضایت زناشویی انجام شده است نتایج نشان داد که بین خود تمایزی و تعارض رابطه معکوس وجود دارد [۱۹] و بین رضایت زناشویی و خودتفکیکی رابطه مستقیم وجود دارد. [۱۹] افرادی که با خود تمایزسازی دست یافته اند، توانایی بیشتری برای اتخاذ «موقعیت من»^۱ دارند. این توانایی برای اتخاذ من همراه با اضطراب مزمن کم و نیز سازگاری روانی بالا است. [۲۱] افراد با تمایزیافتگی بالا و دارای یک خود واقعی می توانند از صمیمیت عاطفی در روابط مهم خود لذت ببرند و رضایت زناشویی بالایی را تجربه می کنند. در حالی که افراد دارای خود کاذب که تمایزیافتگی پایین تری را تجربه می کنند، سطوح پایین تری از صمیمیت را نیز تجربه می کنند و دارای آشفتگی و تعارض در روابط زناشویی خود می باشند. [۲۲]

بنابراین پژوهش حاضر سعی دارد به این پرسش پاسخ دهد که آیا بین تفکیک خویشتن (خود تمایزسازی) و باورهای ارتباطی زوجین با راهبرد حل تعارض ملزم شده آنها رابطه وجود دارد؟

۲_ روش تحقیق

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی می باشد. این پژوهش از نظر هدف از نوع کاربردی است.

جامعه و نمونه آماری و روش نمونه گیری

1- I"Position"

جامعه آماری، شامل کلیه متأهلین ترم اول ورودی ۹۲-۹۳ مقطع کارشناسی مجتمع علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می‌باشد. برطبق لیستی که از پذیرفته شدگان آن سال، که تعدادشان ۱۴۷ نفر بود، با استفاد از جدول گرسی و مورگان، ۱۰۶ نفر به عنوان نمونه مشخص گردید. از روش نمونه گیری تصادفی ساده با جایگزینی استفاده شد. به این صورت که به هر یک از افراد لیست جامعه مورد پژوهش عددی اختصاص یافت و بعد از آن اعدادی که معرف افراد بودند در کیسه‌ای ریخته شد، و بعد از آن یک نفر یک نفر از داخل کیسه خارج کرده و بعد از قرائت شماره دوباره به کیسه بازگردانده شد و با توجه به افت آزمودنی‌ها این عمل تا ۱۲۰ نفر ادامه یافت. ۱۲۰ پرسشنامه توزیع شد که ۸ پرسشنامه بازگردانده نشد و ۶ تای آن به علت ناقص و یا مخدوش بودن از تحلیل خارج شد.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

داده‌های بدست آمده از این پژوهش به وسیله شاخص‌های آمار توصیفی: میانگین، انحراف معیار، آزمون کولموگورف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده‌ها و آزمون دوربین-واتسون برای بررسی خودهمبستگی در خطا و همچنین، خطی بودن روابط نیز با آزمون همبستگی پیرسون بررسی شد. در شاخص آماراستنباطی، برای تجزیه و تحلیل از رگرسیون چند متغیره گام به گام استفاده شد.

ابزار اندازه گیری و روایی و اعتبار آنها:

پرسشنامه تفکیک خویشتن (استقلال فکری، عاطفی DSI^۱):

این پرسشنامه توسط اسکورن ۱۹۹۵^۲ ساخته شده و شامل ۴۳ سوال است و دارای چهار خرده مقیاس، واکنش عاطفی با، و وضعیت خود، برش عاطفی، آمیزش عاطفی می‌باشد. [۲۰] روایی و پایایی و تحلیل عاملی و تائیدی پرسشنامه مذکور در ایران توسط یوسفی و همکاران در سال ۱۳۸۹ بررسی شد. [۲۲] سر انجام روایی ظاهری و محتوایی آن مشاور متخصص بوئن درمانی تعیین گردید و نهایتاً میزان آلفای کرنباخ برای عاملهای مذکور به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۹، ۰/۹۱، ۰/۸۶ بدست آمد که برای مقاصد پژوهشی کفایت می‌کند. نمره گذاری به صورت یک طیف ۱ تا ۶ می‌باشد که برای کاملاً درست نمره شش و برای نادرست نمره یک در نظر گرفته می‌شود.

سیاهه باورهای ارتباطی RBI^۳:

این سیاهه یک پرسشنامه ۴۰ سوالی است که برای اندازه گیری باورهای غیر منطقی در مورد روابط زناشویی توسط آیدلسون و اپشتاین در سال ۱۹۸۲ ساخته شده و دارای ۵ خرده مقیاس است که عبارتند از: باور به اینکه مخالفت تخریب کننده است^۴، باور به عدم تغییرپذیری همسر^۵،

¹-Differentiation of self inventory

²-Skowrn

³-Relationship Belief Inventory

⁴-Disagreement is destructive

⁵-Partner can not change

توقع ذهن خوانی^۱، کمال گرایی جنسی^۲ و باور به تفاوت‌های جنسیتی^۳، روایی همگرایی آن با همبستگی مثبت با، باورهای غیر منطقی جونز اثبات شد. نسخه فارسی این ابزار توسط مظاهری و پور اعتماد در سال ۱۳۸۲ تهیه شده است [۲۴] که در آن آلفای کرونباخ محاسبه شده ۰/۷۵ می‌باشد. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بوده که برای کاملاً درست ۵ و کاملاً غلط صفر است.

پرسشنامه سبکهای حل تعارض ROCI-II

این پرسشنامه توسط رحیم (۱۹۸۳) برای اندازه گیری سبکهای حل تعارض ساخته شد و مکانیزمی برای اندازه گیری پنج شیوه‌ای است که افراد به تعارض پاسخ میدهند. این پرسشنامه متشکل از ۵ خرده مقیاس است که عبارتند از: سبک یکپارچگی^۴، سبک مسلط^۵، سبک ملزم شده^۶، سبک اجتناب کننده^۷، سبک مصالحه^۸ می‌باشد. حقیقی در سال ۱۳۹۱ به بررسی ساختار عاملی و ویژگی‌های روایی پرسشنامه سبکهای حل تعارض در زوجهای ایرانی پرداخت. بین خرده مقیاسهای پرسشنامه سبکهای حل تعارض رحیم و پرسشنامه CRQ همبستگی مثبت و منفی مشاهده شد که بیانگر روایی همگرا و واگرایی مطلوب این پرسشنامه می‌باشد. همسانی درونی آن با استفاده از آلفای کرونباخ برای خرده مقیاسهای آن در ۷۰ تا ۷۵ درصد قرار دارد که همسانی درونی مناسبی را نشان می‌دهد. نمره گذاری به صوت طیف لیکرت است از کاملاً مخالفم نمره یک تا کاملاً موافقم نمره ۵ است. [۲۵]

یافته ها

شرکت کنندگان از نظر جنسیت ۱۷ درصد مرد، ۸۲ درصد زن هستند و از نظر سنی ۶۹ درصد بین ۱۸ تا ۲۰ سال، ۲۴ درصد بین ۲۱ تا ۲۵ سال، ۵ درصد بین ۲۵ تا ۳۰ سال هستند و از نظر سابقه تأهل ۲۸ درصد بین ۱ تا ۲ سال، ۴۲ درصد بین ۲ تا ۳ سال، ۲۱ درصد بین ۳ تا ۴ سال و ۷ درصد بیش از ۴ سال هستند.

جدول ۱: آماره‌های توصیفی متغیرهای مورد بررسی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	آزمون کالموگروف
سبک ملزم شده	۳/۳۸	۰/۸۲	$P > ۰/۰۵$
			$F = ۲/۱۸$

¹ -Mind reading is expected

² -Sexual perfectionism

³ -The sexes is different

⁴ -Integrating Style

⁵ -Dominating Style

⁶ -Obligating Style

⁷ -Avoiding Style

⁸ -compromising Style

واکنش عاطفی	۳۸/۶	۷/۶	$P > 0.05$ $F = 0.82$	تفکیک خویشین
وضعیت خود	۳۸/۸	۶/۵	$P > 0.05$ $F = 1.34$	
برش عاطفی	۵۰	۷/۸	$P > 0.05$ $F = 1.61$	
امتزاج	۲۹/۶	۶/۵	$P > 0.05$ $F = 0.18$	
باور به مخرب بودن مخالفت	۲۱/۳	۵/۳	$P > 0.05$ $F = 1.22$	ورهای ارتباطی
توقع ذهن خوانی	۱۸	۵/۳	$P > 0.05$ $F = 2.04$	
باور به تغییر ناپذیری همسر	۲۳/۵	۴/۶	$P > 0.05$ $F = 2.31$	
کمال گرایی جنسی	۲۱/۴	۴/۷	$P > 0.05$ $F = 0.16$	
باور به تفاوت‌های جنسیتی	۱۹/۳	۴/۲	$P > 0.05$ $F = 1.24$	

در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار متغیرهای مورد بررسی نمایه شده است. میانگین زیر مولفه‌های متغیر راهبردهای حل تعارض عبارت بودند از: سبک ملزم شده (۳/۳۸). کنش عاطفی (۳۸/۶)؛ وضعیت خود (۳۸/۸)؛ برش عاطفی (۵۰)؛ امتزاج (۲۹/۶). میانگین زیر مولفه‌های متغیر باورهای ارتباطی عبارت بودند از: باور به مخرب بودن مخالفت (۲۱/۳)؛ توقع ذهن خوانی (۱۸)؛ باور به تغییر ناپذیری همسر (۲۳/۵)؛ کمال گرایی جنسی (۲۱/۴)؛ باور به تفاوت‌های جنسیتی (۱۹/۳). بعلاوه، تمامی متغیرها نیز از وضعیت نرمال برخوردار بودند ($P > 0.05$).

به منظور آزمون فرضیه پژوهش، از رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام استفاده شد. در ابتدا پیش فرض‌های رگرسیون یعنی نرمال بودن توزیع داده ها، فاصله‌ای بودن داده ها، خطی بودن روابط بین متغیرهای مستقل با متغیر وابسته، عدم وجود همخطی و استقلال باقیمانده‌ها مورد بررسی قرار گرفت. مفهوم مستقل بودن به این معنی

است که نتیجه یک مشاهده تأییدی بر نتیجه مشاهدات دیگر نداشته باشد. در رگرسیون، بیشتر در مواقعی که رفتار متغیر وابسته در یک بازه زمانی مورد مطالعه قرار می‌گیرد ممکن است با مشکل مستقل نبودن خطاها برخورد کنیم به این نوع ارتباط در داده‌ها خودهمبستگی می‌گویند. در صورت وجود خودهمبستگی در خطاها نمی‌توان از رگرسیون خطی استفاده کرد. راه مطمئن‌تر استفاده از آزمون دوربین واتسون می‌باشد. در مجموع اگر این آماره بین $1/5$ تا $2/5$ باشد جای هیچ نگرانی نیست. همخطی نیز با شاخص تلرانس مورد ارزیابی قرار گرفت و خطی بودن روابط نیز با آزمون همبستگی پیرسون بررسی شد.

جدول ۲: نتایج آزمون همبستگی بین متغیرهای پیش بین و سبک حل تعارض ملزم شده

سبک حل تعارض ملزم شده		
همبستگی	سطح معناداری	
۰/۰۸	۰/۱۹	واکنش عاطفی
*۰/۳۵	۰/۰۰۱	وضعیت خود
*-۰/۳۲	۰/۰۲	برش عاطفی
*۰/۲۸	۰/۰۴۲	امتزاج
*۰/۲۵	۰/۰۳۱	باور به مخرب بودن مخالفت
۰/۱۹	۰/۰۷۴	توقع ذهن خوانی
*۰/۲۳	۰/۰۱۶	باور به تغییر ناپذیری همسر
۰/۰۷	۰/۰۶۱	کمال گرایی جنسی
*۰/۲۲	۰/۰۱۸	باور به تفاوت‌های جنسیتی

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که بین متغیرهای پیش بین و ملاک، رابطه خطی وجود دارد. بعلاوه بین متغیرهای وضعیت خود، امتزاج، باور به مخرب بودن مخالفت، باور به تغییر ناپذیری همسر و باور به تفاوت‌های جنسیتی با سبک حل تعارض ملزم شده، همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. برش عاطفی نیز همبستگی منفی و معنادار دارد. در ادامه تمامی متغیرهای پیش‌بین در تحلیل رگرسیونی وارد شدند. "سبک حل تعارض ملزم شده" نیز به عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شد. نتایج این تحلیل‌ها در جداول زیر درج شده است.

جدول ۳: خلاصه الگوی رگرسیون گام به گام برای پیش بینی سبک حل تعارض ملزم شده

الگو	R	R ²	F	معنی	آماره دوربین
------	---	----------------	---	------	--------------

واتسن	داری				
	۰/۰۱۸	۲۲/۸۲	۰/۰۶	۰/۲۶	۱
	۰/۰۳۱	۱۲/۶۸	۰/۰۷۲	۰/۲۷	۲
	۰/۰۴۲	۳۱/۴۹	۰/۰۸۴	۰/۲۹	۳
۱/۷۹	۰/۰۲۸	۴۱/۵۵	۰/۱۰۲	۰/۳۲	۴
	۰/۰۴۲	۲۵/۷۲	۰/۱۲۲	۰/۳۵	۵
	۰/۰۱۸	۱۸/۰۶	۰/۱۶۸	۰/۴۱	۶

با توجه به یافته‌های جدول ۳ می‌توان گفت، در گام اول با ورود متغیر وضعیت خود، ۶ درصد از سبک حل تعارض ملزم شده پیش‌بینی شد. در گام دوم با ورود متغیر برش عاطفی، میزان پیش‌بینی به ۷ درصد رسید. در گام سوم با ورود متغیر امتزاج، میزان پیش‌بینی به ۸ درصد رسید. در گام چهارم با ورود متغیر باور به مخرب بودن مخالفت، میزان پیش‌بینی به ۱۰ درصد رسید. در گام پنجم با ورود متغیر باور به تغییر ناپذیری همسر، میزان پیش‌بینی به ۱۲ درصد رسید. در گام ششم با ورود متغیر باور به تفاوت‌های جنسیتی، میزان پیش‌بینی به ۱۶ درصد رسید. در ادامه به ضرایب مسیر تمامی متغیرها و سطح معناداری هر یک در پیش‌بینی متغیر ملاک پرداخته می‌شود.

جدول ۴: نتایج رگرسیون گام به گام برای پیش‌بینی سبک حل تعارض ملزم شده

شاخص اغماض	ضرایب پیش‌بینی و معناداری آماری ملزم شده						متغیرهای پیش‌بین
VIF	تلرانس	p	t	β	SE	B	
۱	۰/۹	/۰۳۷	/۰۴۱	۰/۰۸	۰/۰۱	۰/۱۸	وضعیت خود
۱/۲	۰/۸	/۰۴۴	۰/۰۳	۰/۰۶	/۰۱۱	۰/۱۱	برش عاطفی
۱/۳	۰/۷	/۰۲۸	۱/۲	۱/۲	/۰۱۴	۰/۱۵	امتزاج
۱/۵	۰/۶۴	/۰۴۶	۱/۶	۰/۱۶	۰/۰۱	۰/۱۳	باور به مخرب بودن مخالفت
۱/۱	۰/۸۵	۰/۰۴	۱/۹	۰/۱۹	۰/۰۱	۰/۱۳	باور به تغییر

ناپذیری همسر

باور به تفاوت‌های

جنسیتی

۰/۱۹ ۰/۰۲ ۰/۲۲ ۲/۲۱ ۰/۲۹ ۰/۹ ۱/۱

با توجه به جداول ۳ و ۴، در پیش بینی "سبک حل تعارض ملزم شده"، رگرسیون گام به گام نشان داد که اثر مجموعه متغیرهای پیش‌بینی برای متغیر "سبک حل تعارض ملزم شده" معنادار بود. بعلاوه این متغیرها توانستند، ۱۶ درصد از متغیر ملاک را پیش‌بینی کنند. مقدارهای اغماض نیز نشان می‌دهند، همخطی رخ نداده است. بدین معنا که متغیرهای پیش بین با یکدیگر همبستگی بالایی ندارند. در مجموع، وضعیت خود بصورت مثبت و معنادار؛ برش عاطفی بصورت منفی و معنادار؛ امتزاج بصورت مثبت و معنادار؛ باور به مخرب بودن مخالفت بصورت مثبت و معنادار؛ توقع ذهن خوانی بصورت مثبت و معنادار؛ باور به تغییر ناپذیری همسر بصورت مثبت و معنادار و باور به تفاوت‌های جنسیتی بصورت مثبت و معنادار توانستند "سبک حل تعارض ملزم شده" را پیش‌بینی کنند.

۳- نتیجه گیری

فرضیه مذکور تأیید شد و نتایج با پژوهش هن اینگ [۱۱]، بویا سیکلو و کوک [۱۶]، ان جی [۲۱]، حقیقی [۱۴]، خزاعی [۱۷]، یوسفی [۱۸ و ۱۹] رزقی الوند [۱۳] همسو است.

افراد با سبک حل تعارض ملزم شده با اهمیت بیش از حد به دیگران و بدون ابراز وجود، تصمیمات و موقعیت حل تعارض را به دیگری واگذار می‌کنند. داشتن حس همکاری از ویژگی‌های این سبک مقابله‌ای است، اما افرادی که این سبک حل تعارض را بکار می‌برند، تسلیم شدن و راضی نگه داشتن دیگران را بعلل و انگیزه‌های مختلف انجام می‌دهند. از جمله می‌توان به، ابتکار عمل کافی نداشتن، ترس از شکست و تنبیه، نداشتن اهداف مشخص، راه حل سریعی برای حل تعارضات و به حداقل رساندن ضرر و زیان، اشاره کرد. در رابطه زناشویی هرگاه سطح تفکیک پایین باشد، بین زوجین امتزاج روی می‌دهد و امتزاج همان تأیید دیگران برای حس ارزشمندی است.

شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد الگوهای خانواده اصلی، بخصوص الگوهای تمایز یافتگی تأثیر مهمی بر، عملکرد اجتماعی و روابط بین فردی دارد. تفکر افراد با سطح تفکیک خویشتن متعادل و بالا به رشد کافی رسیده، به گونه‌ای که در شرایط استرس زا فرد می‌تواند احساس هویت خود را حفظ کرده و می‌تواند ضمن حفظ عقاید و ارزشهای تعریف شده خود در عین حال با عقاید دیگران همپوشانی کند.

رابطه منفی برش عاطفی و در کنار رابطه مثبت وضعیت خود با سبک حل تعارض ملزم شده نشان می‌دهد که این همسران قادر به برقراری

صمیمیت در رابطه هستند، و علاوه بر آن عقاید و ارزشهای فردی مشخصی نیز دارند. اما نتیجه قابل توجه در این پژوهش، رابطه مثبت و معنادار وضعیت خود توأمان با امتزاج است، یعنی افرادی که این سبک حل تعارض را در موقعیتهای تعارضی خود بکار می‌برند ارزشها و عقاید و احساس هویت خوبی دارند اما به علت امتزاج با همسر خویش از ابراز آن صرفنظر میکنند.

لذا نتایج اخیر و نتایج پژوهش بخشی زاده [۱۳] مبنی بر رابطه سبک تفکر اجرایی با سبک حل تعارض ملزم شده یکدیگر را تأیید می‌کنند. لازم به توضیح است که افراد با سبک تفکر اجرایی مایلند از مقررات پیروی کرده و کارهایی را به عهده بگیرند که از قبل سازماندهی شده است. این همان شیوه همسران است که سبک ملزم شده را در موقعیتهای تعارضی برای حل اختلافاتشان انتخاب می‌کنند.

نتایج نشان می‌دهند باور به مخرب بودن مخالفت در تعارضات، باور به تغییر ناپذیری همسر و باور به تفاوت‌های جنسیتی با سبک حل تعارض ملزم شده رابطه مثبت و معنادار دارد که این خود نشان دهنده چرایی اتخاذ این سبک حل تعارض از سوی همسران است. مشکلات ذکر شده از سوی زوجین بیشتر حل و فصل تفاوت‌های عقیده‌ای است. استانداردهای ارتباطی، باورهایی در مورد نحوه ارتباط و تفکر رفتار هستند، که در فرآیند تعامل مؤثرند و این فرآیند از موضوع تعارض آشفته کننده‌تر است. تحقیقات نشان داده اند این فرض که اختلاف رابطه را تخریب می‌کند با ناراحتی زوجها ارتباط دارد. [۲۶]. همچنین برخی شیوه‌های ارتباط همچون بیان همدلانه و مناسب احساسات و کفایت ادراکی (درک همسر توسط فرد) که (مفهوم نداشتن توقع ذهن خوانی را در خود دارد)، همبستگی بالایی با رضایت زناشویی دارد [۲۷].

لذا همسرانی که در روابط خود وبه هنگام به وجود آمدن تعارض، راهبرد ملزم شده را اتخاذ می‌کنند. با توجه به داشتن وضعیت خود بالا، اما عقاید و ارزشهای خود را فدای رابطه زناشویی نمی‌کنند و روابط صمیمانه آنها همراه با باورهای ارتباطی ناکارآمد است. با وجود اینکه در برخی از مطالعات این سبک را با رضایت زناشویی همبسته مثبت دانسته اند اما این سبک توان پیش‌بینی رضایتمندی را نداشت در این پژوهش مشخص شد که این رضایتمندی می‌تواند به علت امتزاج و سطح تفکیک خویشتن نسبتا پایین و امتناع از حل تعارضات با پیش زمینه‌های اعتقادی (تخریبگری مخالفت، تغییر پذیر نبودن همسر، باور به تفاوت‌های جنسیتی کلیشه‌ای) باشد. امتزاج بین زوجین باعث میشود که افراد انتخابهای خود را در خدمت بدست آوردن هماهنگی با سیستم که در اینجا سیستم زناشویی مطرح است، اختصاص دهد و از عقاید و ارزشهای خود که مبین "وضعیت خود است، دست بکشد و یک موقعیت بازنده-برنده را به وجود آورند.

- ۱-قوی، م. (۱۳۹۲). رابطه اعتماد بین فردی و مهارت‌های ارتباطی با تعارض زناشویی در والدین دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر چناران، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قوچان.
- 2-Knerr, M. R. (2008) Differentiation and power in couples therapy. Dissertation for the Degree Doctor of philosophy. the ohio state university.
- 3-Young, M, E, Long, L, L. (1998). Counseling and therapy for couples, Brook/ Cole Publishing company.
- ۴- تقوی؛ ن. (۱۳۹۱). رابطه سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و فقدان پدر با صمیمیت زناشویی در زنان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده دانشگاه فردوسی مشهد
- ۵- اعتمادی، ع. (۱۳۸۵). اثربخشی زوج درمانی شناختی رفتاری بر صمیمیت زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره در شهر اصفهان. مطالعات روان شناختی. ۶۹-۸۱.
- ۶- زهدی، ف. (۱۳۹۱). بررسی تاثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی با رویکرد ستیر بر رضایت زناشویی، پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره. دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان.
- ۷- کلینک. (۱۳۷۹). مقابله با مشکلات زندگی، ترجمه والی پور. تهران: مؤسسه انتشارات علمی دانشگاه شریف.
- 8-Adler-Baeder, F, Higginbotham, B, & Lake, L, (2004), putting empirical knowledge to work: research and programming on marital quality, family relations. VOL53: 537-546
- 9-Coan, S. (2004). The impact of residential experience on the division of household labor, conflict patterns, differentiation, and marital satisfaction. Unpublished doctoral dissertation
- ۱۰-حقیقی، ح؛ زارعی، ا، قادری، ف (1391). بررسی ساختار عاملی و ویژگی‌های روان سنجی پرسشنامه سبک‌های حل تعارض رحیم (ROCI-II) در بین زوجین ایرانی، فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده، سال اول شماره 4
- 11-Henning, M. (2003). Evaluation of conflict resolution questionnaire master thesis, Auckland university of technology.
- ۱۲-قدیمی گرجان، ث (۱۳۹۱). نقش تمایز یافتگی خود، خود کنترلی و راهبردهای حل تعارض در پیش‌بینی رضایتمندی زناشویی، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی.
- ۱۳-بخشی زاده، ز. (1391). به بررسی رابطه بلوغ عاطفی و سبک تفکر با سبک‌های حل تعارض در زندگی زناشویی فرهنگیان منطقه تبادکان شهر مشهد، مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان.
- ۱۴-رزاقی الوندی، ا. (۱۳۹۰). نقش ذهن آگاهی، باورهای غیر منطقی و سبک‌های حل تعارض بین فردی در رضایت زناشویی زوجین، پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه تبریز.
- ۱۵-حقیقی، ح. (1389). مقایسه سبک‌های حل تعارض زناشویی بین زوجین رضایت مند، زوجین دارای تعارض و زوجین در شرف طلاق در شهر بندر عباس، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده، دانشگاه هرمزگان.
- ۱۶-مؤمن زاده، ف؛ مظاهری، م. (1384). ارتباط تفکرات غیرمنطقی و الگوهای دلبستگی با سازگاری زناشویی، فصلنامه خانواده پژوهشی 4 و 2، 52-69.

17-Boyacioglu, N. & Kuck, L. (2011). Irrational beliefs and test anxiety in Turkish school adolescents the journal of school nursing, 171(6), 127-211

۱۸-خزاعی، س. (۱۳۸۶). بررسی تاثیر آموزش تمایز یافتگی بر میزان صمیمیت و سطح تمایز یافتگی زوج ها. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت معلم

۱۹-یوسفی. ن (1390). بررسی شاخص های روان سنجی مقیاس خانوادگی تفکیک خویشتن؛ فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده، سال اول، شماره 1، صص 19-38

۲۰-یوسفی، ن. (۱۳۸۹). مقایسه اثر بخشی دو رویکرد خانواده درمانی مبتنی بر طرح وارده درمانی و نظام عاطفی بوون بر طرحواره های ناسازگار اولیه، تفکیک خویشتن، سبک های دلبستگی و میل به طلاق در مراجعین متقاضی طلاق شهر سقز. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره گرایش خانواده دانشگاه اصفهان

21-Henning, M. (2003). Evaluation of conflict resolution questionnaire master thesis, Auckland university of technology.

22-Ng, M. G (1992). family of origin differentiation an marital satisfaction in healthy like, healthy unlike, unhealthy like and unhealthy unlike couples (Doctoral dissertation, texas women university 1991). Dissertation Abstracts in ternational, 52, 3090.

۲۳-یوسفی. ن، اعتمادی. ع، بهرامی. ف، بشلیده. ک، شیربیگی. ن. (۱۳۸۹) بررسی روابط ساختاری آسیب شناسی خود متمایزی در خانواده درمانی بوونی با بهزیستی ذهنی، سلامت روانی و بهداشت کیفیت زناشویی "برازش نظریه بوون"؛ مجله دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد، دوره ۱۲، شماره ۳

۲۴-مظاهری، م. ع. و پوراعتماد، ح. ر. (۱۳۸۲). مقیاس باورهای ارتباطی. چاپ نشده، پژوهشکده خانواده، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.

۲۵- حقیقی، ح؛ زارعی، ا، قادری، ف (۱۳۹۱). بررسی ساختار عاملی و ویژگی های روان سنجی پرسشنامه سبک های حل تعارض رحیم (ROCI-II) در بین زوجین ایرانی، فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده، سال اول شماره ۴

۲۶-صاحبی، ع؛ شایسته، گ؛ علیپور، ا؛ (1385). بررسی رابطه رضایت مندی زناشویی با باورهای ارتباطی و انتظارات غیرمنطقی زوجین، فصلنامه خانواده پژوهی، سال دوم، شماره 7، صص 224-228.

27-Gottman, J. M. ,&Porterfield,A. L. (1981). Communicative competence in nonverbak behavior of marrid couples. Journal of marriage and the family, 43, 817-824.

آدرس: گروه مشاوره و روانشناسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران

سلامت روان و تندرستی

آدرس وب سایت همایش: mhw2015.iauq.ac.ir

۲۱-۲۰ اسفندماه ۱۳۹۳
March 11-12 2015

3rd National Conference on Mental Health and Well-being

سلامت روان و تندرستی

آدرس وب سایت همایش: mhw2015.iauq.ac.ir

۲۱-۲۰ اسفندماه ۱۳۹۳
March 11- 12 2015

3rd National Conference on Mental Health and Well-being